

Jaarverslag uitvoering Leerplichtwet

Schooljaar 2020-2021

gemeente
Het Hogeland

Inleiding

Hierbij presenteren wij het jaarverslag 2020-2021 van onze gemeente Het Hogeland over de uitvoering van de Leerplichtwet (1969). De Leerplichtwet heeft als doel het recht op onderwijs te waarborgen en is een belangrijk instrument bij het tegengaan van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Op grond van artikel 25 van de Leerplichtwet brengt het college jaarlijks de gemeenteraad op de hoogte van het uitgevoerde leerplichtbeleid van het laatst afgesloten schooljaar.

Wat is leerplicht?

Kinderen mogen vanaf 4 jaar naar het basisonderwijs. Vanaf 5 jaar tot en met het schooljaar waarin een leerling 16 jaar wordt geldt de leerplicht. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet voor alle leerplichtige inwoners in haar gemeente, ongeacht of zij een school binnen of buiten de gemeentegrenzen bezoeken.

Wat is kwalificatieplicht?

Voor leerlingen zonder startkwalificatie geldt de kwalificatieplicht. Dit is een verlengde leerplicht totdat de leerling de leeftijd van 18 jaar bereikt. Een startkwalificatie is een diploma VWO, HAVO of MBO niveau 2 en hoger. De kwalificatieplicht is bedoeld om jongeren een betere kans te geven op de arbeidsmarkt.

Jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie vallen voor begeleiding onder het RMC, het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten. Jongeren die aangemeld zijn bij het RMC worden geholpen en gestimuleerd om terug naar school te gaan of om werk te vinden waarbij ze een diploma kunnen behalen. De RMC functie voor onze gemeente Het Hogeland is samen met de gemeente Eemsdelta ondergebracht bij het bureau RMC Noord Groningen in Delfzijl en stelt jaarlijks een eigen jaarverslag op.

Leerplichtige en kwalificatie plichtige leerlingen gemeente Het Hogeland. Jaarlijkse peildatum 1 oktober.

	2019	2020
Leerplichtigen	5984	5644
5 tot 16 jarigen		
Kwalificatieplichtigen	1286	1261
16 tot 18 jarigen		
Kwalificatieplichtigen*		2675
18-22 jaar		

*deze doelgroep is in de telling vorig jaar niet meegenomen.

Kerntaken

Het is de taak van de gemeente om te controleren of de Leerplichtwet en het RMC- beleid binnen de gemeente wordt nageleefd. Hierbij controleert de gemeente ouders op hun verplichting tot inschrijving en het schoolbezoek van hun leerplichtige kinderen. Jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf medeverantwoordelijk voor het bezoeken van de school.

De gemeente is gesprekspartner van de scholen om ervoor te zorgen dat er een goed verzuimprotocol is en dat de verzuimregistratie goed wordt uitgevoerd. In het verzuimprotocol moet vroegtijdige betrokkenheid van de leerplichtambtenaar zijn opgenomen. Bij bezoek aan de scholen zal ook de Onderwijsinspectie de verzuimregistratie controleren.

Bij preventie en vroegtijdige signalering van verzuim wordt voorkomen dat kinderen en jongeren in hun vorming en ontplooiing worden bedreigd.

In de samenwerking met Het Hogeland College te Uithuizen laat een goed verzuimprotocol en verzuimregistratie inmiddels gunstige resultaten zien. Vanaf de start van het schooljaar zijn de leerplichtambtenaren in beeld. De leerplichtambtenaren zijn jaarlijks aanwezig op de georganiseerde ouderavonden waarin het verzuimprotocol en de verzuimregistratie wordt uitgelegd. Daarnaast is er regelmatig (6-8 keer per schooljaar) een preventief spreekuur op de school en is er nauw contact met het zorgteam en de verzuimcoördinator van de school.

Ons netwerk

Om schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen en te laten stoppen hebben we een uitgebreid netwerk aan contacten. De scholen, waar de leerlingen die in onze gemeente Het Hogeland wonen zijn ingeschreven, zijn ons eerste aanspreekpunt. Zij moeten het verzuim registreren en bij ongeoorloofd verzuim melden via de Dienst Uitvoering Onderwijszaken (DUO).

De meeste leerlingen uit onze gemeente gaan ook naar een van de 34 basisscholen in onze gemeente. In het voortgezet onderwijs zien we een grotere spreiding; naast Het Hogeland College in Uithuizen, Winsum en Warffum en Terra (Groen en Praktijkonderwijs) in Winsum gaan ook veel leerlingen naar bijvoorbeeld voortgezet onderwijs in Groningen, Appingedam of Delfzijl. Ook voor het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) reizen leerlingen naar bijvoorbeeld Groningen, Appingedam of Delfzijl. Voor speciaal basis- of voortgezet onderwijs zijn in de gemeente Het Hogeland geen scholen, hiervoor moeten leerlingen naar Appingedam of Groningen, met de nodige lange reistijd tot gevolg.

Gelukkig is er vanuit het Samenwerkingsverband Noord Groningen en de schoolbesturen van Lauwers en Eems (L&E) en het Verenigd Christelijk en Protestants Onderwijs Noord Groningen (VCPONG) meer budget beschikbaar gesteld dan voorheen, waardoor het reguliere onderwijs in onze gemeente speciale leerlingen beter kan begeleiden door de inzet van Individueel Begeleiders en kleinschalige interne opvanglokalen.

Bij mogelijk ongeoorloofd ziekteverzuim komt de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Groningen in beeld. Alle scholen hebben een schoolarts die (mede) kan beoordelen of ziekteverzuim wel of niet terecht is. De GGD Groningen beheert ook het digitale signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Hierin kunnen professionals uit de verschillende zorgdisciplines een signaal plaatsen als zij bij een jongere betrokken zijn en zo samen optrekken. Doordat Zorg voor Jeugd ook in de

Jaarverslag uitvoering Leerplichtwet 2020-2021

ondersteuningsroute voor het Sociaal Team van onze gemeente Het Hogeland is opgenomen kan het Team Leerplicht snel achterhalen of -, en wie al betrokken is bij de betreffende leerling.

Blijven leerlingen ondanks maatregelen van school en de leerplichtambtenaar toch nog verzuimen dan kan een leerplichtambtenaar in overleg met Justitie een leerling naar bureau Halt verwijzen voor een alternatieve straf of om een Proces-Verbaal op te maken waarmee de leerling en/of ouders zich bij de rechtbank moet verantwoorden.

Risicjongeren van 12 tot en met 23 jaar die een grotere kans hebben op maatschappelijke uitval en/of criminaliteit worden besproken in het Risicjongerenoverleg (RJO). Bij dit overleg zijn het sociaal team jeugd, medewerkers Openbare Orde en Veiligheid en team leerplicht/RMC van de gemeente Het Hogeland, de politie, Halt, Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg betrokken. Minimaal 8 keer per jaar is er een RJO.

Om kennis van de Leerplichtwet en de uitvoering op peil te houden en ervaringen met andere leerplichtambtenaren uit te wisselen is de gemeente Het Hogeland aangesloten bij de landelijk branchevereniging voor leerplichtambtenaren Ingrado. Jaarlijks wordt de ledenvergadering bezocht en worden diverse workshops bijgewoond. Ook aan de jaarlijkse Rayonbijeenkomst Noord Nederland (de drie noordelijke provincies) wordt actief deelgenomen.

Vanuit Leerplicht schuiven wij, afwisselend met de collega's van Eemsdelta, op afroep aan bij het LPCO (LeerPlicht Casus Overleg provincie Groningen). In dit casusoverleg wordt elke leerling uit de provincie Groningen die een Proces-Verbaal heeft gekregen besproken. Hierbij zijn de raad voor de kinderscherming, collega leerplichtambtenaren uit de provincie, bureau jeugdzorg en het openbaar Ministerie (officie van justitie / parketsecretaris) aanwezig.

Leerlingen vanaf 17 jaar waar wij op welke manier dan ook bij betrokken zijn, bespreken wij ook met onze collega's van het RMC. Zodra een leerling 18 jaar wordt valt deze niet meer onder de Leerplichtwet. Ons RMC Noord Groningen in Delfzijl draagt dan zorg en verantwoordelijkheid voor het behalen van de kwalificatieplicht, indien mogelijk of gewenst. Het RMC heeft geen dwingend kader maar werkt uitsluitend ter stimulering van de schoolgang en tot de 23-jarige leeftijd.

Schoolverzuim

Absoluut verzuim

Een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling staat niet ingeschreven bij een school.

Relatief verzuim

De leerling staat ingeschreven bij een school maar verzuimt van de lessen en/of komt te laat. Relatief verzuim kan worden onderverdeeld in *signaalverzuim*, *licht verzuim* en *lux verzuim*.

Wanneer een leerling in 4 weken 16 lesuren verzuimt, dan is de school verplicht dit te melden bij de gemeente via het digitale verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs).

Signaalverzuim

Wanneer een leerling vaak te laat komt of regelmatig spijbelt dan spreek je van signaalverzuim. Dit kan een signaal zijn dat er sprake is van onderliggende problematiek. Hierbij geldt dat hoe eerder de leerplichtambtenaar wordt betrokken, hoe beter langdurig thuiszitten en zelfs voortijdig schoolverlaten kan worden voorkomen.

Licht verzuim

Bij minder dan 16 uur per 4 weken spreek je van licht verzuim. Het melden van licht verzuim is niet verplicht maar wel wenselijk. Om verder verzuim te voorkomen houden de leerplichtambtenaren preventieve gesprekken op de verschillende voortgezet onderwijs locaties in de gemeente Het Hogeland. De leerplichtambtenaren van de gemeente Het Hogeland worden door collega's van andere gemeenten geïnformeerd, wanneer zij een leerplichtige leerling uit de gemeente Het Hogeland hebben gesproken op een preventief spreekuur.

Luxe verzuim

Wanneer een leerling zonder toestemming van de school en/of de leerplichtambtenaar met verlof gaat buiten de schoolvakanties dan is er sprake van luxe verzuim.

Ziekteverzuim

Ziekte wordt geregistreerd als geoorloofd verzuim. Om verschillende medische redenen kan een leerling niet naar school. Vaak ziek zijn is een risicofactor en kan duiden op andere problemen. Hierin is het belangrijk dat school alert is op veelvuldige ziekmeldingen en het verzuim meldt bij de jeugdarts en de leerplichtambtenaar om in dergelijke casussen gezamenlijk te kunnen op trekken. Wanneer een schoolarts vaststelt dat van ziekte geen, of in mindere mate, sprake is, wordt door de leerplichtambtenaren met leerling en ouders in contact gegaan.

Verzuimmelding vanuit het verzuimloket DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs)

Scholen zijn verplicht een melding te doen bij de gemeente wanneer er sprake is van 16 verzuimuren in 4 weken via het verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs).

Overige betrokkenheid leerplichtambtenaren

Naast de verplichte verzuimmeldingen vanuit het verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) zijn de leerplichtambtenaren op vele andere manieren betrokken bij leerlingen. Bijvoorbeeld bij de controle op het absoluut verzuim, de verzuimspreekuren op het voortgezet onderwijs en het Risico Jongeren Overleg (RJO). Maar ook door inschakeling van de leerplichtambtenaar door samenwerkingspartners.

Schooljaar	Verzuimmeldingen vanuit het verzuimloket (DUO)	Overige betrokkenheid leerplichtambtenaren
2019-2020	169 meldingen	286 leerlingen
2020-2021	93 meldingen*	213 leerlingen

93 verzuimmeldingen van het verzuimloket (DUO)

Relatief verzuim	75
Preventief spreekuur	18**
Luxe verzuim	0

**De daling is te verklaren door het corona-schooljaar. Leerlingen volgden thuisonderwijs. Juridisch is hier lange tijd geen grondslag voor geweest om op te handhaven, dat kwam pas later dit schooljaar.*

Jaarverslag uitvoering Leerplichtwet 2020-2021

Leerlingen die online niet verschenen zijn door school en de leerplichtambtenaren telefonisch benaderd, waarna het verzuim afnam of stopte.

***Scholen hebben 18 leerlingen voor het preventief spreekuur, formeel, in DUO gemeld. In de praktijk hebben we 78 leerlingen gesproken op een spreekuur. Scholen worden sinds een jaar dwingend geadviseerd ook leerlingen voor het spreekuur officieel te melden, maar in de praktijk gebeurde dit nog te weinig, omdat scholen het niet gewend zijn. We blijven hier vanuit Leerplicht aandacht aan besteden.*

Vrijstellingen

Artikel 5 van de Leerplichtwet regelt de vrijstelling van inschrijving op een school

Artikel 5 onder a: Vrijstelling zolang de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school of instelling te worden toegelaten.

Artikel 5 onder b: Vrijstelling op grond van overwegend bezwaar tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen of instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden.

Artikel 5 onder c: Vrijstelling op grond van het volgen van onderwijs in het buitenland.

Vrijstellingen	Het Hogeland 2019-2020	Het Hogeland 2020-2021
Vrijstelling Artikel 5a Leerplichtwet	24	17
Vrijstelling Artikel 5b Leerplichtwet	4	4
Vrijstelling Artikel 5c Leerplichtwet	10	0*
Vrijstelling Artikel 11g Leerplichtwet	0	3

**Vrijstelling 5c heeft betrekking op leerlingen die voor een langere periode in het buitenland verblijven. Vanwege corona zijn er afgelopen schooljaar geen leerlingen in het buitenland geweest.*

Handhaving

De leerplichtambtenaar met opsporingsbevoegdheid (BOA) is bevoegd tot het opmaken van een Proces-Verbaal en kan bij beginnend verzuim en enkelvoudige problematiek een leerling naar Halt verwijzen.

Jongeren krijgen bij Halt een leerstraf. Wanneer het verzuim en de problematiek aanblijft gaat de leerplichtambtenaar over tot het opmaken van een proces-verbaal. Dit proces-verbaal gaat naar het openbaar ministerie (OM) en in kopie naar de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). De Raad voor de Kinderbescherming adviseert de rechter – na onderzoek- over de strafmaat. Meestal is dat verplichte hulpverlening (jeugdreclasseringsmaatregel), een (voorwaardelijke) geldboete, een taakstraf voor de jongere of een combinatie van genoemde maatregelen. De leerplichtambtenaar is aanwezig bij de zitting en wordt gevraagd de (huidige) situatie toe te lichten.

	Halt verwijzingen	Proces- verbaal	Proces verbaal luxe verzuim
2019-2020	4	6	0
2020-2021	3	5	0

Onze ambitie is:

Vroegtijdige betrokkenheid, waardoor verzuimuren laag blijven. Vlotte zorginzet waar nodig en minder handhavend optreden.

Speerpunten schooljaar 2021-2022

Het komend schooljaar willen we het contact met de scholen intensiveren naar het niveau van voor de coronacrisis. Door corona heeft contact veelal telefonisch en via videoverbindingen plaatsgevonden. Het contact is daardoor zakelijker. Factoren die je door fysiek contact makkelijker kunt signaleren ten behoeve van schoolgang, zijn (ten dele) gemist. We hebben gemerkt dat scholen hun handen vol hadden aan het zo goed mogelijk inrichten van lessen middels videoverbindingen, waarbij het wel of niet aanwezig zijn van leerlingen minder prioriteit heeft gehad. Signalen werden in sommige gevallen niet of te laat doorgegeven. We willen het komend schooljaar inzetten op fysiek contact, wat betekent dat we veel op scholen aanwezig zullen zijn en stimuleren en ondersteunen om aan het verzuimbeleid weer op gewenste wijze invulling te kunnen geven.

Daarnaast volgen we de ontwikkelingen van ouders die een eigen school willen oprichten, de zogeheten B3-scholen, op de voet. B3-scholen moeten door de overheid/onderwijsinspectie erkend worden maar worden niet door de overheid gefinancierd. Door de coronacrisis zien we een trend, ook landelijk, dat er meer initiatieven zijn ontstaan voor het oprichten van B3-scholen. Het is in het belang van leerplichtige leerlingen dat we, mocht een B3-school in onze gemeente erkend worden, in goed contact treden met deze scholen zodat afspraken gemaakt worden over in- en uitschrijvingen en hun verzuimbeleid.

Methodische aanpak schoolverzuim

Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat er snel stappen worden gezet om (langdurig) schooluitval te voorkomen. De leerplichtambtenaren van de gemeente Het Hogeland streven ernaar om binnen 2 werkdagen een melding vanuit het verzuimloket op te pakken.

Een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. Daarom is de methodische aanpak schoolverzuim (MAS) ontwikkeld.

De aanpak kent 5 fases

1. **Waarnemen:** het probleem signaleren
2. **Analyseren:** het probleem in beeld krijgen en begrijpen
3. **Plannen:** opstellen van een plan om het probleem aan te pakken

Jaarverslag uitvoering Leerplichtwet 2020-2021

4. **Handelen:** uitvoeren van het plan
5. **Evalueren:** effecten vergelijken met beoogde resultaten en daaraan conclusie(s) verbinden

